تأمین برق پایتخت بدون صرفه‌جویی دشوار است

تهران - معاون عمرانی استاندار تهران با اشاره به کاهش چشمگیر بارندگی‌ها در سال جاری، گفت: ذخایر سدهای استان تهران به حداقل رسیده و برای پیشگیری از بحران تأمین برق و آب، صرفه‌جویی مردم اهمیت بسزایی دارد.

سیدکمال میرجعفریان با اشاره به وضعیت برق استان تهران اظهار کرد: قسمتی از تولید برق ما از سدها و قسمتی دیگر از نیروگاه‌های حرارتی است. امسال بیش از ۴۵ درصد نسبت به سال گذشته کاهش بارندگی داشتیم و این مسئله موجب شد ذخیره سدهایمان به حداقل ممکن برسد.

وی به ایسنا گفت: برای اینکه با مشکل تأمین برق مواجه نباشیم، ضرورت دارد شهروندان حداکثر صرفه‌جویی را داشته باشند. در نیروگاه‌های حرارتی نیز نفت و گاز مصرف می‌شود و باید بتوانیم انرژی فسیلی را برای فصول سرما ذخیره‌سازی کنیم. میرجعفریان در خصوص آخرین وضعیت پروژه‌های آب‌رسانی به تهران افزود: سه پروژه در تهران در دستور کار استانداری قرار گرفته و انتقال آب از سد طالقان، نشتی سد لار و رینگ قمر بنی‌هاشم(ع) پروژه‌های در دست اجرا هستند و پیشرفت خوبی داشته‌اند، اما هنوز به افق بهره‌برداری نرسیده‌ایم.

یادداشت

برنج گران نیست، گران می‌فروشند

بابک رحیمیان | با طلایی شدن رنگ شالیزارهای مازندران و آغاز فصل برداشت، در پشت لبخند رضایت کشاورزان از برداشت محصول غصه پنهانی است که رنج فروش محصول را گوشزد می‌کند.

با حساب دو دو تا چهار تا به نظر می‌رسد شالیکاران امسال محصول خود را با قیمت مناسب‌تری به فروش برسانند اما تجربه نشان می‌دهد هر ساله به دلایل مختلف این کشاورزان و شالیکاران هستند که ضرر می‌کنند.

در تابستان سال گذشته همزمان با برداشت محصول برنج در مزارع استان‌های شمالی غم مشترکی به نام قیمت عرضه در بازار تمامی شالیکاران را به خود مشغول کرده بود.

بسیاری از شالیکاران سال گذشته بر سر فروش محصول به کیلویی ۹۰ هزار تومان به شالی کوبی‌ها دست به چانه‌زنی زده بودند اما کمتر شالی کوبی حاضر بود برنج تولیدکنندگان را به کیلویی ۹۵ یا ۱۰۰ هزار تومان خریداری کند.

سال گذشته با وجود اینکه دولت واردات برنج خارجی در فصل برداشت محصول در مازندران را نیز ممنوع اعلام کرده بود اما باز هم برنج ایرانی روی دست شالیکاران مانده بود و خریداری نداشت.

■ احتکار قانونی

اعتراض کشاورزان به دلیل نبود بازار فروش در سال گذشته موجب شد دولت دست به زانو شود و طرحی را پیش پای شالیکاران بگذارد که تا امروز مشخص نشد این طرح نعمت بود یا نقمت.

فروش محصول برنج به فروشگاه‌های بزرگ به دلیل اینکه تنها راه نقد کردن محصول برای آن‌ها محسوب می‌شد حتی با وجود منت‌های بیکران دولتمردان باز هم برای تولیدکنندگانی که دسترنج خود را دودستی تقدیم دلالان می‌کردند حلاوت خاصی داشت اما این خوشحالی دوام چندانی نداشت.

با خرید محصول کشاورزان و یا به تعریف دیگر «احتکار قانونی» در انبار فروشگاه‌های بزرگ به یک‌باره ورق عرضه و تقاضا برگشت و عرضه قطره‌چکانی برنج به بازار، قیمت برنج ایرانی را از ۸۵ هزار تومان به کیلویی ۲۰۰ هزار تومان افزایش داد.

این در حالی بود که فروشگاه‌های زنجیره‌ای در نهایت با سود ۱۳ تا ۳۰ درصد مقرر بود برنج کیلویی ۸۰ هزار تومان را که از کشاورزان خریداری کرده بودند وارد بازار کنند اما عرضه برنج کیلویی ۲۵۰ هزار تومانی در این فروشگاه‌ها نشان داد نه دولت روی عرضه و تقاضای این مراکز نظارت دارد و نه این فروشگاه‌ها به سود ۱۳ تا ۳۰ درصد رضایت می‌دهند!

هنوز شالیکاران در حال محاسبه ضرر و زیان خود و غبطه خوردن برای این تصمیم اشتباه بودند که با آغاز جنگ ۱۲ روزه قیمت‌ها شعله بیشتری کشید و قیمت برنج ایرانی را به کیلویی ۳۳۰ هزار تومان ارتقا داد.

■ نشانی اشتباهی

شاید قیمت ۳۵۰ هزار تومانی برنج در بازار به ازای هر کیلو برای شالیکارانی که تا ماه دیگر محصولشان برداشت می‌شود خوشایند باشد اما شرایط فعلی باز هم کشاورزان را بر سر دوراهی قرار داده است که بفروشند یا احتکار کنند!

افزایش قیمت برنج داخلی، تخلیط برنج خارجی و داخلی از یک سو و زخم واردات محصول در فصل برداشت در حال حاضر نگرانی شالیکاران را در فصل برداشت بیش از گذشته افزایش داده است.

اگرچه در سال‌های گذشته واردات برنج در فصل برداشت ممنوع بود، اما امسال جور دیگری است و چراغ سبز به واردکنندگان برای ورود محصول خارجی نشان داده شده و این وضعیت کشاورزان و شالیکاران را بر سر دوراهی قرار داده است.

این روزها همزمان با فصل برداشت، حضور واسطه‌ها و بنکداران برای خرید محصولات کشاورزان در سر مزارع نیز افزایش یافته است و آنان سعی می‌کنند به بهانه‌هایی نظیر ارزان شدن قیمت محصول، برنج کشاورزان را به صورت چکی و یا یک جا خریداری کنند.

قیمت برنج ایرانی کیلویی ۸۰ هزار تومان در سال گذشته در حالی به ۳۵۰ هزار تومان رسید که کشاورزان هیچ نقشی در این گرانی نداشتند بنابراین مانور روی موضوع افزایش قیمت نهاده‌های تولید مانند کود و سم نشانی گمراه‌کننده برای انحراف افکار عمومی است تا ترک فعل مدیران در سازمان تعاون روستایی، جهاد کشاورزی و تعزیرات حکومتی به چشم نیاید!

کمتر از ۳ درصد کشاورزان کشور دانش‌آموختگان کشاورزی هستند

کشاورزی سنتی، مخرب منابع آب و خاک در کشور

اعظم طیرانی | در چند دهه اخیر دنیا با چالش اساسی گرم شدن زمین مواجه شده که البته این چالش به ویژه در خصوص کشور ما که در آن، یک‌سوم میانگین بارندگی جهان باران می‌بارد و به دلیل قرار گرفتن روی کمربند خشکی زمین، تبخیر آب سه برابر میانگین جهانی بوده از اهمیت جدی‌تری برخوردار است؛ چراکه حیات همه موجودات و محصولات کشاورزی وابسته به آب است و از آنجا که تولیدات کشاورزی و زراعی نقش مؤثری در تأمین غذای بشر و امنیت غذایی کشورها و به‌تبع آن تأمین امنیت ملی دارند، باید حفظ منابع آبی به طور ویژه مورد توجه قرار گیرد.

با این حال با وجود آنکه راندمان بهره‌وری آب در برخی از کشورها بالای ۹۵ درصد است، کشاورزان ما در استان‌های مختلف منابع آبی را در جوی‌های بدون پوشش رها می‌کنند و کیلومترها تبخیر می‌شود تا به مزارع برسد از این رو در خوشبینانه‌ترین حالت ممکن راندمان بهره‌وری ما از منابع آبی ۵۰ درصد است. اکنون این پرسش مطرح می‌شود که با توجه به آمار بالای دانش‌آموختگان کشاورزی و احتمال فاصله گرفتن کشاورزی از سبک سنتی و قرار گرفتن در مسیر استفاده از فناوری‌های نوین، این حوزه حیاتی در کشور تا ۲۰ سال آینده - از فرصت تولید تا تهدید برداشت - دچار چه تحولاتی خواهد شد؟

■ ضرورتِ داشتن برنامه اساسی در حوزه کشاورزی

رئیس گروه منابع طبیعی مرکز تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی با بیان اینکه ارزش و اهمیت حوزه کشاورزی و صنایع وابسته به آن در تأمین امنیت غذایی کشور بر کسی پوشیده نیست، به ما می‌گوید: با توجه به اهمیت امنیت غذایی و همچنین مسائل سیاسی و اجتماعی حاکم در کشور، ضرورت دارد برنامه‌ای جامع برای حوزه کشاورزی در سطح ملی و منطقه‌ای تدوین شود.

علی‌اکبر دماوندی می‌افزاید: با توجه به اهمیت حوزه کشاورزی پرداختن به چالش‌های آن طی یکی دو دهه آینده بسیار حائز اهمیت است. بررسی‌ها نشان می‌دهد حدود ۹۰ درصد از آب در بخش کشاورزی مصرف می‌شود، در حالی که سهم بخش شرب حدود ۸/۲ درصد و بخش صنعت حدود ۲/۱ درصد است. از این رو، کشاورزی پایدار تنها راهی است که می‌تواند ما را در مسیر حفظ امنیت غذایی و در عین حال حفظ منابع آب و خاک قرار دهد. به این معنا که اگر ما کشاورزی مطمئن و پایداری داشته باشیم می‌توانیم زیرساخت‌های لازم برای رسیدن به خودکفایی در حوزه امنیت غذایی را فراهم کنیم.

دکتر دماوندی در پاسخ به این پرسش که آیا در ایران گامی برای ورود به عرصه نوین کشاورزی برداشته شده است، کدام استان‌ها پیشرو هستند و چه راه‌های نرفته‌ای در عرصه کشاورزی نوین پیش رو داریم، اظهار می‌کند: اگر بخواهیم سیاست‌گذاری بخش‌های مختلف اقتصادی کشور را به صورت سنتی در سطح کلان تقسیم کنیم، شامل بخش تولید (کشاورزی و آب و خاک)، خدمات و بخش صنعت می‌شود و با وجود آنکه تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران کشور در حوزه سیاست‌گذاری همواره بر بخش کشاورزی تأکید دارند، در عمل توجه بیشتری به بخش‌های خدمات و صنعت نشان می‌دهند و ما در سطح سیاست‌گذاری‌های کلان کشور، وحدت رویه‌ای در حوزه کشاورزی و موضوع آب و خاک نداریم.

■ استان‌های پیشرو در استفاده از فناوری‌های نوین

این عضو هیئت علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی ادامه می‌دهد: بعضی از استان‌ها بسته به شرایط اقلیمی حاکم، نوع مدیریت و یا سابقه تاریخی‌ای که در حوزه کشاورزی داشته‌اند- استان‌های شمالی، استان‌های آذربایجان غربی و شرقی و برخی از استان‌های جنوب غرب ایران مانند استان خوزستان که بضاعت اقلیمی بیشتری دارند - در تولید محصولات زراعی و باغی و همچنین استفاده از فناوری‌های نوین پیشرو هستند. البته برخی از استان‌ها از جمله کرمان و خراسان جنوبی نیز با وجود چالش‌هایی که در حوزه آب دارند، در تولید تک‌محصولاتی از جمله پسته و زعفران به عنوان شاخص مطرح هستند. ولی اگر بخواهیم به صورت کلی به موضوع کشاورزی و تولیدات زراعی بپردازیم به طور حتم باید توان اکولوژیک استان‌ها را در نظر بگیریم، زیرا یک ظرفیت خدادادی در استان‌های شمالی، استان‌های آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، خراسان شمالی و استان‌های زاگرس‌نشین- استان‌هایی که به لحاظ منابع آب و خاک غنی‌تر هستند- وجود دارد و منابع طبیعی غنی در این استان‌ها پشتوانه کشاورزی محسوب می‌شود زیرا منابع طبیعی - جنگل‌ها، مراتع و آبخیزها- تولیدکننده آب و خاک و پشتوانه کشاورزی هستند و ما در صورتی می‌توانیم کشاورزی پایدار داشته باشیم که منابع طبیعی خوبی داشته باشیم.

به گفته دماوندی مرکز ایران و استان‌های کم‌برخوردارتر به لحاظ منابع آب و خاک- مانند استان‌های یزد، کرمان، اصفهان و استان مرکزی - استان‌های تک‌محصولی هستند و نمی‌توانیم انتظاری که از استان‌های شمالی و غربی در حوزه کشاورزی داریم از این استان‌ها داشته باشیم. یعنی هر چقدر هم که به سمت کشاورزی نوین پیشرفت کنیم باز هم این استان‌ها به دلیل محدودیت منابع و توان اکولوژیکی نباید توسعه کشاورزی داشته باشند زیرا مدیریت منابع آب و خاک در این استان‌ها بسیار حائز اهمیت است.

■ قوانین بالادستی کشور

رئیس گروه منابع طبیعی مرکز تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در خصوص میزان توجه قوانین و برنامه‌های بالادستی کشور به کشاورزی پایدار و مقابله با خشکسالی‌ها، می‌گوید: طی ۵۰ سال گذشته به دلایل مختلف جمعیت کشور سه برابر شده و تنش‌های اقلیمی هم رشد داشته - که معروف‌ترین آن‌ها تغییرات اقلیمی - است. بنابراین ما از یک طرف با افزایش جمعیت مواجه شده‌ایم در حالی که منابع سرزمینی- منابع آب و خاک- محدودی داریم و از سوی دیگر بنا بر شرایط حاکم بر جهان و تغییرات اقلیمی دچار تواتر مخاطرات اقلیمی همچون خشکسالی و سیلاب شده‌ایم و این پیش‌بینی‌ها همواره از سوی کارشناسان و متخصصان انجام و به مدیران ارائه شده است، اما به نظر می‌رسد هر استان به صورت جزیره‌ای برای خود عمل کرده است و به نظر می‌رسد این بخش دغدغه مدیران نبوده و مدیران اجرایی کشور برنامه‌ای جامع که منجر به پایداری منابع در سطح کلان شود - در حوزه آبخیزداری و منابع آب و خاک کشور - نداشته‌اند و در برنامه‌های توسعه نیز - به ویژه برنامه هفتم توسعه- آن گونه که باید به کشاورزی پایدار و مدیریت منابع آب و خاک توجه نشده است. دکتر دماوندی با بیان اینکه طی دو سه دهه گذشته اولویت دولت‌ها مسائل کشاورزی و منابع آب و خاک نبوده که در حال حاضر استان‌های مختلف با کم‌آبی مواجه شده‌ایم، اضافه می‌کند: اکنون ضرورت دارد اولویت مدیران در مسیر مسائلی که با امنیت غذایی کشور و معیشت مردم در ارتباط است قرار گیرد تا با به کارگیری فناوری‌های نوین و با استفاده از الگوی کشت، محصولات کشاورزی، زراعی و گیاهان مقاوم به خشکی و شوری را در استان‌های کم‌آب کشت و تولید کنیم تا بهره‌وری آبی در بخش تولیدات کشاورزی افزایش یابد.

■ سهم ۹۰ درصدی کشاورزی سنتی

این عضو هیئت علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در پاسخ به این پرسش که چرا با وجود توسعه دانشگاه‌ها و تعداد قابل توجه دانش‌آموختگان کشاورزی، هنوز کشاورزی نوین نتوانسته بر کشاورزی سنتی غالب شود، اظهار می‌کند: موضوعی که به آن اشاره کردید بسیار بنیادی است که چرا با وجود آمار بالای تربیت دانش‌آموختگان کشاورزی هنوز بخش قابل توجهی از اراضی کشاورزی کشور به صورت سنتی اداره می‌شود و در مسیر اقتصادی قرار نگرفته است، در حالی که اگر بخواهیم با مدیریت منابع آب و خاک، کشاورزی پایداری داشته باشیم، باید بتوانیم ساختار کشاورزی را از کشاورزی سنتی به سمت کشاورزی مبتنی بر دانش تغییر دهیم.

دماوندی با انتقاد از اینکه حوزه کشاورزی در کشور ما تجاری نشده است و این بضاعت وجود ندارد که کشاورزان با به کارگیری دانش‌آموختگان کشاورزی بتوانند از فناوری‌های نوین در این بخش بهره‌مند شوند، می‌گوید: کمتر از ۳ درصد کشاورزان ما دانش‌آموختگان کشاورزی هستند و حدود ۱۰ درصد اراضی کشاورزی توسط آن‌ها اداره می‌شود، در واقع ۹۰ درصد کشاورزی کشور به صورت سنتی اداره می‌شود چون کشاورزان ما بضاعت مالی ندارند و نمی‌توانند از خدمات دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی - به عنوان مهندسان ناظر در مراحل کاشت، داشت و برداشت - استفاده کنند. در حالی که اگر حوزه کشاورزی را با صنعت ساختمان مقایسه کنیم، متوجه خواهیم شد برای ساخت هر سازه، گروهی از دانش‌آموختگان رشته‌های مهندسی ساختمان مشغول به کار می‌شوند، اما از آنجا که صنعت کشاورزی در ایران تجاری نشده است، این بضاعت وجود ندارد که کشاورزان با به کارگیری دانش‌آموختگان کشاورزی بتوانند با استفاده از فناوری‌های نوین و اجرای الگوی کشت به کشاورزی پایدار دست یابند.

■ اصلاح الگوی کشت

رئیس گروه منابع طبیعی مرکز تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی می‌افزاید: اصلاح الگوی کشت دغدغه ۵۰ ساله کشور است و ضرورت دارد با توجه به ظرفیت‌های اکولوژیک و اقلیمی استان‌های مختلف، کشاورزان را به سمت کاشت محصولات متناسب با اقلیم منطقه جغرافیایی خود سوق دهیم که البته این مهم نیازمند سرمایه‌گذاری از سوی دولت و آموزش توسط وزارت جهاد کشاورزی است، در غیر این صورت نمی‌توان بدون حمایت و ارائه تسهیلات از کشاورزی که سال‌ها گندم کشت کرده خواست محصول دیگری را جایگزین گندم کند.

دکتر دماوندی ادامه می‌دهد: نبود برنامه آمایش سرزمین از یک سو و عدم استفاده از فناوری‌های نوین برای افزایش بهره‌وری در سالیان متمادی موجب هدررفت منابع آبی و کاهش بهره‌وری آبی در بخش کشاورزی شده است، به طوری که اکنون ارزش و قیمت آبی که در بعضی از استان‌ها صرف تولید برخی از محصولات زراعی و کشاورزی می‌شود به مراتب بیشتر از ارزش و قیمت محصولاتی است که تولید می‌شود، در واقع اگر ما این محصولات را از طریق واردات برای کشور تأمین کنیم، افزون بر اینکه قیمت این محصولات ارزان‌تر تمام می‌شود از هدررفت منابع آبی نیز پیشگیری خواهد شد.

■ سخن پایانی

وی در خصوص چشم‌انداز کشاورزی کشور در ۲۰ سال آینده می‌گوید: اگر بخواهیم مسیر کشاورزی را از سنتی به سمت کشاورزی نوین تغییر دهیم، این تغییر نیازمند سرمایه‌گذاری اصولی - آموزش نیروی انسانی و منابع مالی- و برنامه‌ریزی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت است و تا زیرساخت‌های لازم برای این تغییر ایجاد نشود نمی‌توان به بهره‌وری بالا در حوزه منابع آب و خاک و همچنین تولید محصولات کشاورزی دست یافت. بنابراین اگر از هم‌اکنون مسئولان به فکر آینده کشاورزی کشور نباشند و واقع‌بینانه به رفع مشکلات موجود نپردازند، با توجه به تغییرات اقلیمی و خشکسالی‌های متوالی در جهان و در پی آن وضعیت ذخایر آب زیرزمینی و بحران آبی در کشور، افزون بر آنکه نمی‌توان چشم‌انداز روشنی پیش روی آینده کشاورزی کشور متصور شد، بیم آن می‌رود که با ادامه رویه موجود- هدررفت منابع آب زیرزمینی و پایین بودن بهره‌وری آب در بخش کشاورزی- با بحران‌های جدی‌تر مواجه شویم و آینده سرزمینمان را به خطر اندازیم.

جدول ۹۲۳۵

طراح جدول: محمدرضا علی‌زاده
zadehalireza@gmail.com

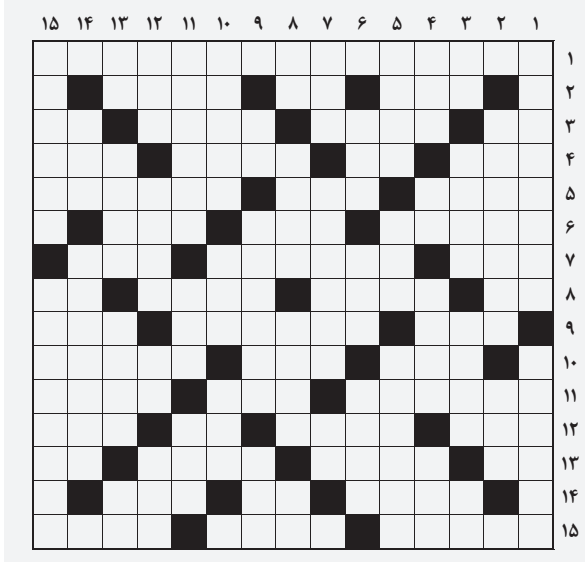

■ افقی:

۱. دانشمند هسته‌ای کشورمان که اول مرداد ۱۳۹۰ توسط عمال رژیم صهیونی در مقابل منزلش به شهادت رسید ۲. حیله و فریب - انجام یافت - پرده‌در ۳. حرف مکرر - جوانمردی - دشت بی‌آب و علف - نت چهارم ۴. سعی و تلاش - خمیر بتونه - ابزار اتصال به اینترنت - حلق ۵. ورزش نشانه‌روی - سوغات گجرات - شرکت تایوانی سازنده گوشی تلفن همراه ۶. واحد شدت زلزله - مساوی - ذکاوت ۷. ساعت قدما - برای تزریق سرم به رگ‌ها از آن استفاده می‌شود - ساز پرسروصدا ۸. «تند» توخالی - کالای به‌دردنخور - بخش ظاهری گوش و بینی - پسوند مصدر جعلی ۹. فراق - کشوری جزیره‌ای در اقیانوس هند - اهل شهر خون و قیام ۱۰. میدان و روستایی در تهران - عیب و عار - ممکن و شدنی ۱۱. دزد ناشی به آن می‌زند - پسوند آغشتگی - لقب زین‌الدین زیدان سرمربی سابق رئال مادرید ۱۲. قاتل جنگل - شن نرم - پوست تعدادی از پستانداران که در ساخت پوستین استفاده می‌شود - طایفه‌ای در هندوستان ۱۳. صحنه نمایش - نوعی موتور درون‌سوز - پول در گویش بچه بیروت - گرداگرددهان ۱۴. از غزوات - نت منفی - دوختن پارگی فرش ۱۵. سیم‌پیچ الکترونیکی - غلاف پنبه - صمغ

■ عمودی:

۱. فرد مهم - بدست آوردن ۲. وکیل - پسر تازی ۳. جوی خون - نوعی چاشنی اشتهاآور - سرشت - حرارت بدن بیمار ۴. روز عرب - عیدویتنامی - نان‌نما - از شیخ‌نشین‌های حاشیه خلیج‌فارس ۵. نیمه‌گرم - استخوانی در پا - خودرو حمل بار ۶. واحد اختلاف پتانسیل الکتریکی - ستاره - کم‌عرض ۷. شهر باران - اولین دریانوردی که دنیا را دور زد - نت بیماری ۸. دشمن - سرحدنشین - مثل و مانند - نوعی حلوا ۹. کجاست؟ - امتلا - از جریان‌های دوگانه سیم برق ۱۰. حواری خائن - سه‌تای انگلیسی - درخت خرما ۱۱. غذایی از بادمجان و روغن و پیاز - مظهر نرمی - توانایی و نیرو ۱۲. میوه بهشتی - حزب کمونیست ایران را می‌گفتند - ابریشم خام - طی‌طریق ۱۳. سخن زیرلب - باجه بلیت‌فروشی سینما - پاک و منزه - موی مجعد ۱۴. پولک ماهی - نوعی خودرو کلاس کالسکه‌ای ۱۵. محبوب و معشوق - هورمون مترشحه از تیروئید
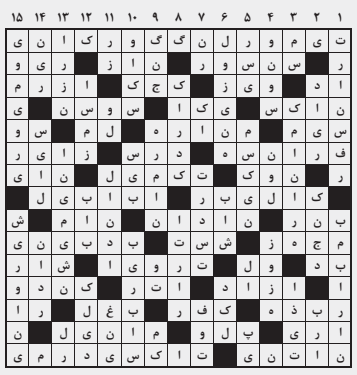
حل جدول شماره قبل